LIETUVOS BANKO TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO DIREKTORIUS

SPRENDIMAS DĖL X. X. IR AB „LIETUVOS DRAUDIMAS" GINČO NAGRINĖJIMO

2026-05-15 Nr. 429-166
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir AB „Lietuvos draudimas" (toliau – draudikas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas su draudiku sudarė Gyventojų turto draudimo sutartį (draudimo liudijimas TIA Nr. (duomenys neskelbtini)) (toliau – Draudimo sutartis), kuria draudiko parengtų Būsto draudimo taisyklių Nr. 067[1] (toliau – Taisyklės) pagrindu ir draudimo variantu „Standartinis" buvo apdrausti pareiškėjo turtiniai interesai, susiję su gyvenamuoju namu, esančiu adresu: (duomenys neskelbtini), draudimo variantu „Maksimalus" buvo apdraustas namų turtas, taip pat būsto valdytojo civilinė atsakomybė, mobilieji įrenginiai ir susitarta dėl skubios pagalbos namuose paslaugos teikimo. Draudimo laikotarpis – nuo 2024 m. gruodžio 29 d. iki 2025 m. gruodžio 28 d.

2025 m. rugpjūčio 13 d. pareiškėjas pateikė pranešimą draudikui apie apdraustam turtui padarytą žalą, nurodydamas: „Grįžus po atostogų pamatėme, jog nepataisomai pradegė katilas Pelux 200 su bunkeriu bei prakiuro vandens šildytuvas Nibe Biawar Quattro OW - 100" (toliau – Įvykis). Įvykio data – 2025 m. rugpjūčio 10 d. Kartu su pranešimu pareiškėjas pateikė draudikui katilo nuotraukas ir įsigijimo dokumentus. Gavęs pranešimą, draudikas pradėjo žalos administravimo procedūrą.

2025 m. rugpjūčio 13 d. draudikas pareiškėją informavo, kad Įvykis laikomas nedraudžiamuoju. Draudikas paaiškino, kad, įvertinus pareiškėjo pateiktus dokumentus, nustatyta, jog katilas ir vandens šildytuvas Įvykio dieną buvo senesni nei 10 metų. Draudikas nurodė, kad, vadovaujantis Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunkčiu, nedraudžiamuoju įvykiu laikoma gedimų sukelta žala katilams, cirkuliaciniams siurbliams, vandens šildytuvams, valdymo blokams ir kitiems įrenginiams, kurie yra senesni nei 10 metų arba kurių pagaminimo datos negalima nustatyti iš identifikacinių duomenų ar nėra įsigijimo dokumentų, kuriuose nurodyta pagaminimo data.

Nesutikdamas su sprendimu, draudikui pateiktose pretenzijose ir kreipimesi į Lietuvos banką pareiškėjas draudikui kėlė reikalavimą Įvykį pripažinti draudžiamuoju ir išmokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą. Pasak pareiškėjo, draudikas netinkamai nustatė katilo ir vandens šildytuvo amžių, todėl priėmė nepagrįstą sprendimą. Pareiškėjo teigimu, Taisyklių nuostatos, kuriomis remdamasis draudikas priėmė sprendimą, išdėstytos nepakankamai aiškiai.

Lietuvos banke buvo gautas draudiko atsiliepimas. Draudikas paaiškino, kad Draudimo sutarčiai galioja Taisyklių nuostatos, apibrėžiančios tuos atvejus bei nuostolius, kurių draudikas neatlygina, bei rizikas, už kurias draudikas nėra atsakingas Draudimo sutarties prasme. Pasak draudiko, tokie atvejai nustatyti ir aiškiai įvardyti tiek Taisyklių A. IV dalies 1.1–1.12 papunkčių lentelių antrajame stulpelyje, tiek Taisyklių A. IV dalies 4 punkte.

Draudikas nurodė, kad duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti katilo pagaminimo datą, pareiškėjas nepateikė. Draudikas pažymėjo, kad iš pareiškėjo pateiktų katilo įsigijimo dokumentų matyti, jog katilas įsigytas 2015 m. sausio 29 d. Pasak draudiko, atsižvelgiant į tai, kad Įvykis įvyko 2025 m. rugpjūčio 10 d., nustatyta, jog Įvykio dieną katilas buvo ne mažesnio

[1] Galioja nuo 2021 m. balandžio 16 d.

kaip 10 metų ir 6 mėnesių amžiaus. Draudiko teigimu, kadangi Įvykio dieną katilas buvo senesnis nei 10 metų, Įvykis atitinka Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunktyje įtvirtintas nedraudžiamojo įvykio sąlygas. Įvykiui esant pripažintam nedraudžiamuoju, draudikas nurodė neturintis teisinio pagrindo mokėti pareiškėjui draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio patirtą žalą.

Remdamasis nurodytomis aplinkybėmis, draudikas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

Atsižvelgiant į ginčo šalių pateiktus dokumentus ir paaiškinimus, darytina išvada, kad šalių ginčas kilo dėl draudiko sprendimo Įvykį pripažinti nedraudžiamuoju pagrįstumo.

Siekiant išnagrinėti tarp šalių kilusį ginčą, būtina įvertinti administruojant žalą nustatytas Įvykio aplinkybes ir nustatyti, ar, pagal šalių sudarytos Draudimo sutarties sąlygas, draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.987 straipsnyje nustatyta, kad draudimo sutartimi viena šalis (draudikas) įsipareigoja už sutartyje nustatytą draudimo įmoką (premiją) sumokėti kitai šaliai (draudėjui) arba trečiajam asmeniui, kurio naudai sudaryta sutartis, įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytą draudimo išmoką, apskaičiuotą įstatyme ar draudimo sutartyje nustatyta tvarka, jeigu įvyksta įstatyme ar draudimo sutartyje nustatytas draudžiamasis įvykis.

CK 6.156 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas sutarčių laisvės principas leidžia sutarties šalims laisvai sudaryti sutartis ir savo nuožiūra nustatyti tarpusavio teises bei pareigas, jei tai neprieštarauja teisės aktams. Sutarties laisvės principas reiškia civilinių teisinių santykių subjektų teisę laisvai spręsti, sudaryti konkrečią sutartį ar jos nesudaryti, pasirinkti, su kuo sudaryti sutartį, be to, savarankiškai spręsti dėl sutarties turinio (sutarties sąlygų ir jų pakeitimo) bei formos, išskyrus atvejus, kai tam tikras sutarties sąlygas (jų turinį) nustato imperatyviosios teisės normos arba tam tikrų sąlygų reikalauja viešoji tvarka, sąžiningumo, protingumo, teisingumo principai, gera moralė. Teisėtai sudaryta ir galiojanti sutartis jos šalims turi įstatymo galią (CK 6.189 straipsnio 1 dalis).

Šalių sudaryta Draudimo sutartis yra savanoriška, todėl draudikas, vadovaudamasis CK 6.156 straipsnio 1 dalimi, tokio pobūdžio sutartyse gali savo nuožiūra pasiūlyti sąlygas, susijusias su teikiamos draudimo apsaugos apimtimi. Lietuvos kasacinis teismas savo praktikoje yra ne kartą konstatavęs, kad draudimo sutartimi draudimo objektui suteikiama apsauga nėra absoliuti. Prisiimdamas draudimo riziką, draudikas nustato draudimo sutartimi suteikiamos draudimo apsaugos ribas ir sąlygas. Draudimo apsauga ir jos teikimo sąlygos nustatomos tiek draudiko parengtose draudimo rūšies taisyklėse, tiek draudimo liudijime aptartose individualiosiose sąlygose[2].

Draudimo apsaugos apimtį lemia draudimo objektas, draudžiamųjų įvykių, nedraudžiamųjų įvykių sąrašas ir kitos draudimo sutarties sąlygos, nustatančios draudimo sutarties šalių įsipareigojimų turinį, kuris leidžia spręsti apie draudiko prisiimtos draudimo rizikos laipsnį[3].

Draudžiamasis įvykis – tai draudimo sutartyje nurodytas atsitikimas, kuriam įvykus draudikas privalo mokėti draudimo išmoką. Teisine prasme draudžiamasis įvykis yra juridinis faktas, t. y. realaus gyvenimo reiškinys, su kuriuo įstatymas sieja teisinius padarinius, konkrečiai – draudiko pareigą išmokėti draudimo išmoką[4].

Įstatyme ir konkrečiose draudimo rūšies taisyklėse nustatytos išimtys, kai draudėjo patirta žala visiškai ar iš dalies nekompensuojama, dėl to, draudėjui kreipusis dėl draudimo

[2] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-283-695/2015 ir kt.
[3] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. lapkričio 29 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2007.
[4] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-316/2013.

išmokos mokėjimo, draudikas turi teisę jos visiškai arba iš dalies nemokėti. Tokią teisę draudikas turi nedraudžiamojo įvykio atveju[5]. Nedraudžiamasis įvykis – draudžiamojo įvykio požymius turintis įvykis, tačiau taip pat atitinkantis įstatyme ar draudimo sutartyje apibrėžtus papildomus požymius, kuriems esant draudikas atleidžiamas nuo prievolės mokėti draudimo išmoką[6]. Taigi, draudiko prievolės išmokėti draudimo išmoką pagal įstatymuose nustatytą teisinį reglamentavimą ir draudimo sutartį atsiradimas siejamas su draudžiamojo įvykio fakto nustatymu, kai nėra nedraudžiamojo įvykio sąlygų (CK 6.987 straipsnis)[7].

Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 3 dalies 2 punktas įpareigoja draudiką prieš atsisakymą mokėti draudimo išmoką patikrinti visą prieinamą informaciją ir įrodyti aplinkybes, atleidžiančias nuo draudimo išmokos mokėjimo. Draudikui įrodymais nepagrindus, kad įvykis yra nedraudžiamasis ar yra kiti išmokos nemokėjimo pagrindai, jam atsiranda pareiga mokėti draudimo išmoką.

Iš bylos duomenų matyti, kad pareiškėjas pranešė draudikui apie Įvykį, kurio metu sugedo katilas ir vandens šildytuvas.

Draudikas nurodė, kad Įvykį administravo, atsižvelgdamas į draudimo riziką „Šildymo sistemos ir jos įrenginių gedimai" reglamentuojančias Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunkčio sąlygas.

Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunktyje nurodyta, kad nedraudžiamuoju įvykiu laikoma gedimų sukelta žala katilams, cirkuliaciniams siurbliams, vandens šildytuvams, valdymo blokams ir kitiems įrenginiams, kurie yra senesni nei 10 metų arba kurių pagaminimo datos negalima nustatyti iš identifikacinių duomenų ar nėra įsigijimo dokumentų, kuriuose nurodyta pagaminimo data.

Draudikas nurodė, kad duomenų, iš kurių būtų galima nustatyti katilo pagaminimo datą (pvz. katilo gamyklinis lipdukas, identifikacinė kortelė), pareiškėjas nepateikė. Draudikas pažymėjo, kad pareiškėjas pateikė 2015 m. sausio 29 d. PVM sąskaitą faktūrą Nr. (duomenys neskelbtini), iš kurios nustatyta, kad katilas buvo įsigytas 2015 m. sausio 29 d. Pasak draudiko, atsižvelgiant į tai, kad Įvykis įvyko 2025 m. rugpjūčio 10 d., nustatyta, jog Įvykio dieną katilas buvo ne mažesnio kaip 10 metų ir 6 mėnesių amžiaus (įvertinus, kad katilas buvo pagamintas anksčiau negu parduotas). Atsižvelgdamas į tai, kad Įvykis atitinka Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunktyje įtvirtintas nedraudžiamojo įvykio sąlygas, draudikas nurodė atsisakęs atlyginti pareiškėjui dėl Įvykio patirtą žalą.

Pareiškėjas, siekdamas pagrįsti savo reikalavimą draudikui, nurodė, kad įrenginys, kuriam yra 10 metų, negali būti laikomas „senesniu nei 10 metų", todėl Įvykis turėtų būti laikomas draudžiamuoju.

Pažymėtina, kad ši aplinkybė galėtų būti reikšminga tik tuo atveju, jei įrenginio amžius Įvykio dieną būtų buvęs lygiai 10 metų. Tačiau nagrinėjamu atveju, net vertinant katilo amžių pagal jo įsigijimo datą (2015 m. sausio 29 d.), matyti, kad Įvykio dieną (2025 m. rugpjūčio 10 d.) jis buvo ne mažesnio kaip 10 metų ir 6 mėnesių amžiaus. Įvertinus tai, kad įrenginys buvo pagamintas anksčiau negu parduotas, laikytina, kad įrenginio amžius Įvykio dieną objektyviai buvo dar didesnis nei pirmiau nurodytas, t. y. katilas neabejotinai buvo senesnis nei 10 metų.

Pareiškėjas taip pat nurodė, kad Taisyklėse nėra aiškiai apibrėžta, nuo kada yra skaičiuojamas įrenginio amžius, todėl Taisyklių sąlygos yra neaiškios. Pasak pareiškėjo, 10 metų laikotarpis turėtų būti skaičiuojamas nuo tada, kai katilas buvo sumontuotas, t. y. pradėtas eksploatuoti.

Pažymėtina, kad, kilus ginčui dėl draudimo sutarties sąlygų aiškinimo, turi būti vadovaujamasi CK 6.193–6.195 straipsniuose įtvirtintomis sutarčių sąlygų aiškinimo taisyklėmis. CK 6.193 straipsnyje nurodyta, kad sutartys turi būti aiškinamos sąžiningai. Aiškinant sutartį, pirmiausiai turi būti nagrinėjami tikrieji sutarties šalių ketinimai, o ne vien remiamasi pažodiniu sutarties teksto aiškinimu. Jeigu šalių tikrų ketinimų negalima nustatyti, tai sutartis turi būti aiškinama atsižvelgiant į tai, kokią prasmę jai tokiomis pat aplinkybėmis būtų suteikę analogiški šalims protingi asmenys.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje konstatavo, kad esminiai sutarčių aiškinimo principai – nagrinėti tikruosius sutarties šalių ketinimus ir aiškinti sutartį sąžiningai – lemia būtinybę aiškinant sutarties sąlygas atsižvelgti ne tik į jų lingvistinę reikšmę, tačiau įvertinti ir sutarties šalių elgesį, jų subjektyvią nuomonę dėl sutarties sąlygų

[5] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-32/2009.
[6] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. lapkričio 23 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-426-684/2017.
[7] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. balandžio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2013.

turinio bei sutarties sudarymo metu buvusį sąlygų suvokimą[8]. Kasacinio teismo praktikoje taip pat pabrėžiama, kad, nors esant lingvistinės sutarties teksto reikšmės ir šalių tikrųjų ketinimų skirtumui pirmenybę reikia teikti šalių ketinimams, kuriuos šalys, sudarydamos sutartį, turėjo omenyje, tačiau, kai šalių ketinimai nesutampa, būtina atsižvelgti ir į sutarties sąlygų lingvistinę reikšmę, nes sutarties teksto lingvistinė analizė gali padėti nustatyti, kurios šalies ketinimai atitinka sutarties lingvistinę prasmę[9].

Šalių ginčas kilo dėl Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunkčio, kuriame nurodyta, kad draudikas neatlygina (nedraudžiamasis įvykis) gedimų sukeltos žalos katilams, cirkuliaciniams siurbliams, vandens šildytuvams, valdymo blokams ir kitiems įrenginiams, kurie yra senesni nei 10 metų arba kurių pagaminimo datos negalima nustatyti iš identifikacinių duomenų ar nėra įsigijimo dokumentų, kuriuose nurodyta pagaminimo data, aiškinimo. Kadangi ginčo šalys skirtingai aiškina minėtas Taisyklių nuostatas, pirmiausia būtina įvertinti lingvistinę nuostatų reikšmę.

Vertinant Taisyklių nuostatas lingvistiniu aspektu, pažymėtina tai, kad Draudimo sutartyje nėra jokių nuostatų, kurios katilo ir kitų šildymo įrenginių amžių sietų su jų eksploatacijos pradžia. Priešingai – iš Taisyklėse įtvirtintos nuostatos matyti, kad įrenginio amžiaus nustatymas yra siejamas su įrenginio pagaminimo data, taigi, Taisyklių nuostatų reikšmė lingvistine prasme yra aiški.

Nustačius, kad aktualios Taisyklių nuostatos suformuluotos aiškiai ir suprantamai vidutiniam vartotojui, nėra pagrindo jų aiškinti per plačiai ir teigti, kad draudikas įrenginio amžių privalo skaičiuoti nuo įrenginio eksploatacijos pradžios, kaip teigia pareiškėjas. Sutiktina su draudiko atsiliepime nurodyta pozicija, kad, jeigu Taisyklių nuostatos, tarp jų ir nustatančios draudžiamuosius ir nedraudžiamuosius įvykius, yra pakankamai aiškiai ir suprantamai išdėstytos, tokios sąlygos neturėtų būti aiškinamos per plačiai, t. y. išskirtinai apdraustojo arba naudos gavėjo naudai, nes taip draudikas būtų priverstas mokėti draudimo išmoką dėl rizikos, kurios neprisiėmė.

Lietuvos banko vertinimu, draudiko pateikti išsamūs paaiškinimai ir byloje esantys duomenys pagrindžia, kad draudikas dėjo reikiamas pastangas tinkamai ištirti Įvykį.

Lietuvos banko vertinimu, draudikas, vadovaudamasis Taisyklių nuostatomis bei turimais duomenimis, tinkamai apskaičiavo minimalų galimą katilo ir vandens šildytuvo amžių, remdamasis įrenginių įsigijimą patvirtinančiu dokumentu, ir pagrįstai nustatė, kad Įvykio dieną įrenginiai buvo senesni nei 10 metų.

Vadovaujantis Lietuvos bankui pateiktų įrodymų visuma bei Draudimo sutarties šalių sutartomis sąlygomis, darytina išvada, kad draudikas pagrįstai, vadovaudamasis Taisyklių A. IV dalies 1.11 papunkčio nuostatomis, pripažino Įvykį nedraudžiamuoju ir atsisakė mokėti draudimo išmoką, atlyginančią dėl Įvykio pareiškėjo patirtus nuostolius.

Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, pareiškėjo reikalavimas atmestinas kaip nepagrįstas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detaliai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį[10].

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko

---

[8] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. liepos 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-357/2012.

[9] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012 m. balandžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-146/2012; 2010 m. birželio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-288/2010.

[10] Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.

kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius Arūnas Raišutis